

Кан Йонгсук

РИНА

София, 2024

Преводът е направен по изданието:

리나 by 강영숙

Copyright © 강영숙, 2011

Bulgarian translation copyright © Iztok-Zapad Publishing House, 2024

All rights reserved.

This Bulgarian edition is published by arrangement with Munhakdongne Publishing Corp.

© Издателство „Изток-Запад“, 2024

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Со Ыънг Ким, Яница Иванова, превод, 2024

ISBN 978-619-01-1449-9

Кан Йонгсук

рина 리나

Превод от корейски

Со Йънг Ким

Яница Иванова

**THIS BOOK IS PUBLISHED
UNDER THE SUPPORT OF THE DAESAN FOUNDATION**

(대산문화재단) – SEOUL, KOREA

СЪДЪРЖАНИЕ

Границата	7
Спалните вагони	18
В гората	28
Химическият завод	35
Фестивалът	42
Бягството	46
Охолство, здравей!	53
Певицата от палатката	60
Ким Продуцента	65
Мусонът.....	71
Лъжата	74
Сладолед	81
Това е моята луна	89
Футболният мач	97
Погребението	106
Насилственото изселване	110

Граничен блус	124
Свободната икономическа зона	130
Плачът	140
Заваръчни искри	145
Врабчета по жиците	160
Да подражаваме на Миша!	170
Резервоар номер шест	188
Каденца	194
Седем вида съззи	206
Ледената принцеса	219
Първото писмо	226
За авторката	241

ГРАНИЦАТА

Войниците приближиха бавно, насочили дулата на оръжията си към двацет и двамата бегълци. Момичето, което облизваше устни с пресъхналия си език, скочи на място и тъкмо щеше да каже нещо, когато му изкрещяха: „Казахме да не мърдате!“ То приклезна отново и се вгледа в лицата им, които изглеждаха като на примрели от глад.

Дребното момиче с изпито лице и жълти пъпки по челото се казваше Рина*. Беше на шестнайсет**, най-голямата дъщеря в работническо семейство от миньорски район. Като приключеше училище, ходеше в Центъра за професионално обучение на деца и младежи, където сглобяваше до среднощ прости машинни части. Когато ѝ се доспеше или ѝ доскучаше, допираше болтове до носа си и с думите „Умри! Умри!“ ги пускаше надолу към пода.

Един от войниците се приближи и застана до мъжете и жените, седнали на групички със свити колене. Гумата в предната част на обувките му се беше отлепила и всеки път, когато вдигнеш крак, се отваряше като уста на силно разгневен жабок. Войникът се наведе и почука с пръсти по главата момченцето, което подсмърчаше и хленчеше до Рина. Потреперването му се предаваше по ръката на Рина.

– Я попей! Не знаеш ли песни? Която и да е, нещо от училище.

– Аз не ходя на училище – рече детето и зарева още по-силно.

Баща му, седнал няколко крачки по-нататък, намръщен се опита да го успокои, но не успя.

* Рина (리나, 利娜) означава „умна и красива“.

** Корейците смятат, че когато детето се роди, е на една година, т.е. по европейски стандарт момичето е на петнайсет години.

Плачът на детето, изпълнен със страх, обикаляше границата. Носеше се слухът, че продавали момчетата в други държави и ги карали да работят по трийсет и шест часа без почивка, а момичетата ги правели проститутки – обикалящи по улиците в най-различни страни, докато се разболеят и остаряят, и чак тогава ги пускали да си тръгнат. Рина изпаднаше в ужас всеки път, щом чуеше такива истории. Но и не можеше да прецени кое е по-лошо – да прекара живота си в тясната къща с проснато сиво пране отпред в миньорското село или да поживее в чужбина, пък било то и като проститутка.

– Аз пея добре – каза Рина и в същия миг две дечица – едното на година, другото на три, заплакаха с глас. Хлипането им бе сподавено от глад. Майките им не знаеха какво друго да направят и от жал току вадеха гърдите си.

Казваха, че границата е на около два километра. Рина мечтаеше за нея, откакто разбра, че баща ѝ е планирал бягство. Всяка нощ оттам идеше воят на вятъра, чуваха се и неспирни изстрели, а тук-там се издигаха огнени стълбове. Изгаряха телата на бегълците, след като преди това ги бяха подредили голи в редица и ги бяха застреляли под неодобрителния поглед на советите.

Въпреки това Рина не се съмняваше, че в някакъв момент границата, ширнала се в далечината като зелена дига, изведнъж ще се отвори. Че тази зелена дига ще достигне до тях сякаш вълна и ще се разтвори от само себе си досущ като небето. После ще се появи една невидима ръка, която ще поеме бегълците, ще ги постави в спасителна мрежа и все едно с магия ще ги пренесе от другата страна.

Двайсет и двамата бегълци бяха група от три семейства и млади работници от шивашката фабрика, родени и отрасли в близост до границата. Когато баща ѝ прошепна разтърсващите думи: „Открив хора, с които да избягаме заедно. Да напуснем и ние страната!“, не повярва: баща ѝ не беше човек, който имаше намерение да прехвърля границата и да ходи в някакъв друг свят. Рина си спомняше думите на една баба от селото, тяхна далечна роднина, която почина от глад преди няколко години по време на продължителната суша: „И най-големият идиот преминава

през три жизненоважни предизвикателства. Когато трите предизвикателства свършат, животът му се изчерпва и той умира.“ Гласът на старичката трепереше между липсващите зъби, не можеше да се разбере какво говори, но като се навържеха нещата, беше нещо такова.

Войниците все така държаха пушките, лапнали цигари, и сновяха сред треперещите от страх хора. Изведнъж Рина видя кръгла бяла светлина, приближаваща се бързо от далечината. В началото беше малка, но постепенно се увеличи, издигна се към небето и накрая стана ослепително синя.

– Светлина! – извика Рина неочаквано и за самата себе си.

Светлината, която приближаваше от далечината, не беше бягащ огън, а малък камион, който разнасяше храна по охранителните пунктове на границата. Уплашените жени се хванаха една за друга, готови да се разплачат, сякаш усещаха края си.

Първо слезе мъжът от предната седалка на камионетката, а след малко и шофьорът. Двамата влязоха в граничния пункт.

– Това ли е копелето? – зашепнаха напрегнато бащите.

През прозореца на осветения охранителен пост се виждаше как пушат. След няколко минути мъжът от предната седалка на камионетката излезе и събра бащите. Те едва се изправиха заради схванатите си крака и поздравиха. Сетне се разпръснаха, обърнали гръб: заизваждаха парите, скрити из дрехите им. Мъжът ги сграбчи и след като ги преброи с напљунчен пръст, ги оформи в пачка; влезе обратно вътре. После отново излезе, взе пакетите с храна, предварително приготвени от бегълците, и пак отиде в пункта.

– Тия кучи синове! – работниците от шивашката фабрика се разтрепериха, готови да нахлуят в граничния пункт, но бързо коленичиха пак на земята.

Онези вътре сложиха храната на масата и ядоха и пиха до пръсване, а през това време бегълците отвън само преглъщаха стичащата се по гърлата им слюнка.

Мина доста време, докато мъжът излезе от охранителния пункт. Обут беше в панталони, носеше яке по мярка и шапка, изпод която се подаваха очите му, носът и устата. Това беше пър-

вият водач, който щеше да показва пътя на двацет и двамата бегълци. До държавата П., последната им дестинация, не можеше да се стигне директно, а трябваше да обиколят през няколко други държави. Съдбата им беше в ръцете на този водач. В мига, в който видя тоя мургав мъж с ясно изразени черти на лицето, Рина се зарадва, че е срещнала човека, в когото ѝ е било писано да се влюби.

В крайна сметка двацет и двамата бегълци преминаха линията, без да чуят и един изстрел. Границата не беше нито на просторната дига, разпростряла се като зелена лента, нито на осветения сребрист мост над блещукащата река. Беше просто част от стръмен и тих планински път, от който нямаше връщане назад. В момента, в който я пресякоха, Рина се почувства така, сякаш попаднал в гърлото ѝ бонбон се плъзна в корема и отпуши дихателната ѝ тръба.

Отвъд границата пътят се спускаше леко надолу. Двацет и двамата, сред които и две бебета, окачени върху гърбовете на майките си, забързаха надолу, поклащайки задници, сякаш им пареше под краката. Силуетите по пътя бяха неясни. Виждаха се само белезникави дрехи или вързопи. Водачът вървеше най-отпред и водеше хората безмълвно и бързо. Възрастните се задъхваха и започваха да кашлят, бебетата от време на време проплакваха. Пръстите на краката на Рина се огъваха, глезените ѝ се схващаха и понякога спираше. Нозете я боляха повече на слизане, отколкото на изкачване.

Смяташе, че баща ѝ нарочно не ѝ бе казал точния момент на тръгване. Той нямаше как да изостави по-малкия ѝ брат. Не би зарязал и жена си, защото едва ли можеше да се ожени отново. Колкото и да го мислеше, детето, което би прежалил да бъде застреляно или пък отведено надалеч, беше точно тя. Но дори да ѝ беше казал кога ще тръгнат, тя нямаше да има други, по-добри обувки. Отдавна вече двата ѝ единствени чифта не ставаха за носене, но сега през мисълта ѝ минаха обувките на приятелките ѝ. „Ако ми бяха казали предварително, щях да открадна онези, белите гуменки, с дебелия подметка, които изглеждаха така лекички и мекички“ – съжали Рина и от яд се шляпна по коляното.

Не се знаеше през колко различни страни трябваше да преминат, но сега двайсет и двамата стигнаха до устието на реката, която беше преддверие към първата от тях. Водачът им показва как да прекосят реката, като първо се събу и нави крачолите на панталоните си над коленете. Всички го последваха и по реда си влязоха във водата. Не беше валяло и попресъхналата река беше плитка, не достигаше дори до кръста на Рина. Щом потопяха краката си във водата, хората се обръщаха назад към границата и скланяха глава, потривайки ръце*. Тъй като беше много нисичка, Рина се качи на гърба на един от работниците от шивашката фабрика. От напрежение беше стегнала здраво дупето си.

Горното и долното течение на реката преливаха от върволици от хора, опитващи се да избягат. Тези, които се бяха срещнали в реката, не се питаха по кой маршрут са преминали границата или защо искат да отидат в друга държава. Единствено се усиливаше шумът на водата, която се разделяше на две и сенките се увеличаваха.

Групите на бегълците се разпростряха върху дигата на реката. Наблизо имаше тесен път, който минаваше през оризищата, но едва когато стигнаха дотам, дългите колони се разделиха. След като бяха вървели доста дълго, останаха само двайсет и двамата спътници. Двайсетте възрастни, придружени от двете бебета, вървяха в колона по тесен път върху насип между оризищата. Най-отпред беше водачът, най-отзад – баща ѝ, а пред него – тя. Рина многократно разперваше ръце във въздуха и се успокояваше едва когато ръката ѝ стигнеше до човека пред нея.

– Малко да починем.

В момента, в който прозвуча гласът на водача, двайсет и двамата насядаха върху някакъв насип в редици като свраки. Възрастните отново закашляха сухо. Щом децата захленчиха, се надигнаха единствено майките, сведоха глави и пак им дадоха да сучат. Рина не искаше да стои в края на колоната. Докато се придвижваше напред, падна в крайпътната канавка. Водата се оказа по-дълбока от очакваното и трябваше водачът да я хване

* Молитвен жест.

за ръка и да я издърпа. Точно тогава майка ѝ, която стискаше по-малкото ѝ братче в ръце в началото на колоната, започна да я хока.

– Ама че си припряна! Ако се държиш така, ще те зарежа!

– Ако е до припряност, теб никой не може да те надмине. Не мен, а теб може да те оставят някъде!

Щом другите се закикотиха, майката на Рина засвятка с очи. Беше родила Рина на деветнайсет. Всеки път, когато момичето сбъркаше нещо, майка ѝ казваше: „Родих те на деветнайсет.“ Тогаваша Рина я нападаше, а тя ѝ отвърщаше, смеейки се: „Но и ти като мен ще родиш след три-четири години.“ Рина не знаеше дали тези думи са благословия или проклятие. Мразеше майка си, която навсякъде ходеше с братчето ѝ на ръце. Мразеше и брат си. Струваше ѝ се, че сега може да победи глада само ако изпитва тази омраза. Плачът на бебетата постепенно се засили. Водачът им извади бонбони от джоба на якето си и даде по един само на майките. Каза им по-бързичко да успокоят бебетата.

Пътят се заизкачва нагоре и стигнаха до ниска, оголена планина. Изглежда и тук, както от другата страна на границата, дори децата ходеха да сечат дърва за огрев. През пролетта в планините пламваха спонтанни пожари, които угасваха едва след като всичко изгореше.

Когато преминаха планината и стигнаха почти до равното, изведнъж от мрака дойде звук като от взрив. Беше шум, подобен на модерен танк, който може да смачка всичко пред себе си, но се оказа просто един мотопед. Водачът започна да дава някакви указания в суматохата, но уплашените хора се разбягаха към гората или залегнаха на място. Рина се зачуди за миг къде е семейството ѝ, но простряна на земята, не можеше да се повдигне заради бялата светлина, която струеше зад гърба ѝ. Все ѝ се струваше, че някой ще разбие черепа ѝ с тояга, ще я сграбчи за гръкляна и ще започне да я влачи, затова лежеше като мъртва. Мирисът на влажна пръст уталожваше страха ѝ.

Мотопедът зашари с фаровете си по пътя и изчезна безследно. Хората се раздвижиха. Децата се разхлипаха. Всички въздъхнаха с вид на хора, прекрачили смъртта. Не се знаеше колко

време е минало, нито какво им предстои, колко дълго ще трае. Клепачите ѝ натежаваха. Остарелите ѝ гуменки бяха пред разпадане. Имаше чувството, че глезените ѝ се огъват.

Изтощена, Рина вървеше и дремеше. Пред очите ѝ се надигна ален пламък. В пламъка имаше топъл юрган, в юргана – памук. Тази завивка приличаше на балон, направен от бяло тесто; беше малък, но постепенно се уголеми. Стана толкова голям, че да обгърне меко цялото ѝ тяло, бухна като топъл хляб и я обви цялата. Трябваше само да изплезе език, за да се изпълни устата ѝ със сладък хляб. Изведнъж всичко се промени. Рина ходеше по въже, обута в панталон с ластик на кръста. Главата ѝ се въртеше, както когато ѝ се виеше свят и падаше. Загубила равновесие, не можеше да направи и крачка. Само се молеше слънцето да изгрее бързо, за да вижда всичко пред себе си, а тя да се облекне някъде и да спи.

Дълго вървяха в равнината и едва призори забелязаха ярка светлина. Водачът отведе двайсет и двамата до една стара къща на другия край на равнината. Открехна дървената порта. Вътре имаше пръстен под, две легла от едната страна и по средата масичка с купички с полепнали по тях дебели нудли. В леглото като в картина лежеше баба, останала без кичур коса, а нейната снаха или дъщеря седеше до масичката и шиеше. Водачът отвори долапа като у дома си и започна да вади разни неща и да ги пъха обратно вътре. Дори и да говореха, нямаше да се разберат, но бабата в леглото с жената до масичката и двайсет и двамата бегълци взаимно се заизмерваха с погледи, сякаш за да видят кой от тях е по-беден.

Двайсет и двамата седнаха в кръг на пръстения под и докато чакаха да им дадат нещо за ядене, гледаха само в тавана и портата. Ако пък погледите им се срещнеха с човека, седнал пред тях, се напрягаха да изглеждат изпълнени с недоволство. Колкото и да чакаха, не им дадоха нищо за ядене и изтощените мъже и жени задряхаха. Рина събу гуменките си и изтупа пръстта, полепнала по вътрешността им. Тънкият плат върху стелките се беше износил и развякъл, отгоре му беше полепнала пръст от падането в канавката.

Водачът пхна в ръцете на майките по едно бяло пликче с приспивателно.

– От сега нататък трябва да вървим по-дълго, така че дайте сънотворни на бебетата, да не плачат – и да тръгваме!

Рина се чудеше какво още има в джобовете на издутото яке на водача, откъдето излизаха бонбони и приспивателно. Майките разтопиха захар във водата в металните купички, които им връчи жената, разбъркаха приспивателното и започнаха да сипват по малко в устите на почти изнемошелите бебетата. Усетили вкуса на сладката вода, бебетата, които досега лапаха пръстчетата на ръцете си, засмукаха, примлясквайки. Всички до един се взираха в сладката вода със сънотворното, която влизаше в устичките на бебетата. Най-накрая един мъж избухна:

– Проклетник, а на нас няма ли да дадеш нещо за ядене?

– Трябва да укротите нрава си, докато не стигнем до крайната дестинация. Сега е едва началото – само преди няколко часа прекосихте границата.

На Рина толкова ѝ хареса строгото изражение на водача, че искаше да изръкопляска, но се сдържа. Гидът носеше отговорност за безопасността на двайсет и двамата, така че никой повече не можеше да му каже нищо. Призори въздухът, който достигаше до раменете ѝ, беше студен. Когато гъстата мъгла се раздвижи, няколкото земеделски къщи отвъд пътя в оризището разкриха тълче от покрив или късче от врата. Дочуваше се лай, но постепенно и този звук утихна. Гуменките и цялото тяло на Рина се бяха овлажнили от сутрешната мъгла и тя обгърна раменете си с ръце.

Дълго вървяха по криволичещ път сред групички от по две-три бели брезии. Мъглата се разсея, небето посиня и в момента, когато почувстваха, че слънцето е в зенита си, пред тях изненадващо се появи един олющен автобус. Водачът разговаря дълго на непознат език с шофьора с ключове и нещо като калъф за очила, окачени на колана му. Двайсет и двамата се събраха, насядаха край пътя и започнаха да се взират ту във водача, когато говореше той, ту в шофьора, щом онзи отвореше уста.

Водачът извика бащите. Те отново заизваждаха пари от вързопи или някъде дълбоко от дрехите си и ги сложиха на дланта

му. След като ги преброи, той даде една част на шофьора, а останалите прибра в джоба си. Тогава един от бащите изтича до него и го сграбчи за гърлото:

– Кучи син, нали вече ни взе пари на границата, защо вземаш пак?

Водачът освободи врата си с едно движение и се изплю през зъби:

– Онези пари бяха за прекосяването на границата. Сега са за довеждането дотук и вземането на автобуса. С това моята работа приключва и си тръгвам. Ако ви хванат, това ще е краят за вас, но и аз ще съм свършен.

– Как така ще ни изоставиш в страна с непознат език, нещастник такъв! Не трябва ли да ни заведеш до безопасно място?

– Че къде е безопасно за вас?!

Всички притихнаха при тези думи. Рина се вириаше в гърба на водача, който крачеше бързо по обвития в мъгла път от другата страна на автобуса. Изтича след него, сякаш имаше да му довери нещо много важно, но когато водачът се обърна и спря, загубилата ума и дума Рина сведе глава и се поколеба. Известно време той гледа вторачено лицето ѝ, после протегна ръка и погали леко косата ѝ, залепнала за челото.

– Господине, бихте ли ми дали сънотворни, ако са ви останали? – едва отвори уста момичето.

– Ако изпиеш много, ще умреш – рече водачът, пхна ръка в издутия джоб на якето си и извади оттам няколко бели пликчета за лекарства.

Рина се вириаше в тила на водача, чиято съдба беше само да минава отсам и оттатък границата. Скоро силуетът му изчезна в мъглата. Все още гневни и превъзбудени, бащите започнаха да умоляват чуждестранния шофьор, който не разбираше техния език, да им намери друг водач. На шофьора не му пукаше, включи двигателя и им нареди да отидат по нужда, като първо посочи към ципа на панталона си, после – към оризището и огледа всеки от тях. „Ще излезе нещо само ако сме яли“, говореха хората помежду си, но въпреки това и мъжете, и жените отидоха в оризището и се изходиха. И Рина слезе от синора между оризищата. Там пиш-

каше клекнало едно по-голямо момиче от шивашката фабрика. И двете бяха недохранени, така че дори дупетата им не ставаха за гледане, но не им пукаше. Първа Рина я щипна по задника. Момичето също я ощипа отзад и двете се разкискаха. Докато си изтръскваше дупето, като го клатеше нагоре-надолу, след като се изпишка, Рина потръпна от усещането, когато тревата докосна вагината ѝ. Чувството беше като гъделичкането от дъждовна капка, паднала върху лицето ѝ, и в миг цялото ѝ тяло потрепери.

Двайсет и двамата седнаха нагъсто, едва се сместиха в безличния автобус с олющена като псориазис боя. Шофьорът даде по цигара на мъжете, като не спираше да дърдори шумно.

Лъкатушиха дълго по пътищата. Автобусът продължаваше да се движи, докато бегълците спяха в несвяст – мъжете, изпушили на празен стомах силните чуждестранни цигари, жените, вкусили от дима, и бебетата, поели приспивателните.

Заслепена от слънчевите лъчи, които навлизаха през прозореца на автобуса, Рина се събуди. Автобусът беше стигнал до малък пазар. Мястото на шофьора зееше празно, а вътре се виеше дим и нещо като мирис на месо. Хората отвориха очи, разгърсиха рамене и погледнаха през прозореца. На входа на пазара бяха насядали мъже на групички от по трима-четирима, облечени с избелели ризи и пригладили рошавите си немити коси на една страна. Те залагаха или ядяха нудли. Децата в тази държава стояха на гърбовете на майките си като наказани, с изпънати крачета.

– Не ми се ходи повече. Дали ще ни приемат в държавата П.? – облегна глава върху раменете на Рина момичето от шивашката фабрика, което седеше до нея.

– Ти си царица на оплакванията! – започна да я гъделичка под мишниците Рина.

Но колкото и да я гъделичкаше, момичето с подгизнали от пот мишници дори не се засмя.

След известно време шофьорът се качи в автобуса. Май беше хапнал нещо, по върха на носа и по челото му беше избила пот. Освен това се беше преоблякъл в дреха с къс ръкав. Някой се изправи и каза на шофьора:

– Няма ли да ни дадете нещо за ядене?

Разбира се, шофьорът не схвана какво му казват, затова мъжът демонстрира с жестове как се храни с прибори. Тогава шофьорът посочи към вратата на автобуса и показа как някой влиза, хваща го за гърлото и го рита, приклепва му ръцете, слага му белезници и го извлича навън. След почти професионалното актьорско изпълнение хората не можеха да кажат нищо повече и обърнаха поглед към прозорците.

Автобусът потегли. По тесния и стръмен планински път тресеше така силно, че задниците им току се отлепваха от седалките. Планината беше толкова висока, та ако паднеха, нямаше да остане и следа от тях. Наоколо нямаше жива душа, само от време на време на пътя им се изпречваха свободно движещи се стари крави със звучни камбанки на вратовете или овчи стада.

Както се движеше надолу през планината, автобусът внезапно спря. Шофьорът излезе навън, а хората се струпваха в предната част на возилото, за да разберат какво става. Пътят беше преграден от купчини пръст и големи скални отломки. Шофьорът се качи в рейса и издърпа за ръкавите няколко мъже. Докато мъжете с пот на челото премахваха пръстта и отломките, шофьорът седеше и пушеше. Когато пътят бе освободен, отново потеглиха. Мъжете, които бяха омаломощени, а отгоре на това трябваше да работят и тежък физически труд, отново заспаха.

Насред високите стръмни хълмове се появи червеникаво-кафява река във формата на триъгълник. Докато автобусът се движеше, реката започна да се уголемява, триъгълната форма се разчупи и в горната ѝ част се разкри огромен язовир. Реката не беше широка, но водата с цвят на жълтеникава пръст обгръщаше високия хълм и се стичаше надолу като змия.

– И тук не става за хора – прекъсна някой тишината.

Същият каза, че с доближаването до реката се увеличават наносите от пясък и пръст и водата става по-мръсна.

Рина опря лице в прозореца и се замисли: „Дори всичките двайсет и двама души да се удавим в тази река, кафеникавата вода няма изобщо да се промени. Нали реката безследно поглъща всичко. Сигурно никой не знае, че сме тук. В момента се носим в празното пространство.“